

EEN UITGAVE VAN
DE VERENIGING
"JACOB HONIG JSZ.JR."

BURGEMEESTERSDOCHTER ALS BUURVROUW

Eind 2010 verwierf onze vereniging een fraai fotoalbum met studioportretten. Dit album behoorde oorspronkelijk toe aan Louise C.M. Alberti (Naarden, 1864-Zaandijk, 1948). Deze ongehuwde dame woonde van 1890 tot haar dood in 1948 in het pand aan de Lagedijk 82, gebouwd door de Zaandijker arts Dr. Jan Mulder. Het staand horloge in de Zaankamer is door mejuffrouw Alberti aan de Zaanlandsche Oudheidkamer nagelaten, waar ze bij haar leven reeds als schenker te boek stond. Het fotoalbum geeft een beeld van het gezin van de Hilversummer burgemeester Jacobus Alberti (1814-1873), waarin zij in 1864 ter wereld kwam. Meer informatie over Louise Alberti en haar broer Dirk in deze nieuwsbrief...

Louise Alberti, Dr. Jan Mulder en echtgenote Antje Mulder-Prins achter hun woonhuis aan de Lagedijk 82 te Zaandijk, ca. 1890. Op de voorgrond het luchthuis van Jan Jbz Breet, het huidige Honig Breethuis. [Foto: GAZ 21.26315]

UIT HET FOTOALBUM VAN LOUISE ALBERTI

Louise Alberti had vier oudere broers: Charles (1851-1873), Willem (1853-1918), Frederik (1855-1888) en Dirk (1862-1951) en een jonger zusje, Anna (1865-1932). Na de dood van haar echtgenoot repatrieerde Louise's moeder, Frederika Johanna Helena du Mourier de Nijs (1828-1882), met haar jongste dochtertje naar haar geboorteland Nederlands Indië. Hier waren haar beide zoons Willem en Frederik reeds gelegerd en zouden zij elk een gezin stichten. Moeder Alberti evenals de beide broers en jongste zusje vonden uiteindelijk allen de dood op dit overzeese deel van het koninkrijk. Oudste broer Charles had reeds op 22 jarige leeftijd te Buitenzorg het leven gelaten. Anna Catharina schijnt ziekelijk te zijn geweest en bleef evenals Louise ongehuwd. Bij hun uitschrijving van de gemeente Hilversum wordt bij Dirk en Louise in tegenstelling tot de rest van het gezin als bestemming Zaandijk vermeld, evenwel zonder vertrekdatum.

LAGEDIJK 82

Volgens het Bevolkingsregister van Zaandijk moet Dirk reeds in zijn eerste levensjaar zijn opgenomen door de kinderloze Dr. Mulder (1830-1905) en diens echtgenote Antje Prins. In 1883 vertrok hij als 2e luitenant naar Nederlands Indië waar hij carrière maakte in het Kon. Ned. Indisch Leger. Deze loopbaan wordt op verschillende foto's inzichtelijk gemaakt door een toename aan onderscheidingstekenen op zijn uniform. Bovendien huwde hij en kreeg twee zonen. Ook moet hij belangstelling hebben gehad voor de familiegeschiedenis. In 1890 neemt Louise als 26-jarige jongedame de plek van haar broer Dirk in bij het echtpaar Mulder, dat dan het grote stenen huis heeft laten bouwen aan de Lagedijk 82 (naast het Honig Breethuis, destijds nog bewoond door Jan Jbz. Breet). Een bijschrift bij een jeugdfoto van Louise in een fotoalbum van de familie Honig doet vermoeden dat zij tot die tijd in Nederlands-Indië moet hebben geleefd, tenzij ze reeds eerder (wellicht zelfs reeds na het overlijden van haar moeder) in Zaandijk (of elders) kwam logeren. De foto's op de omslag en bij dit artikel tonen een opgeruimde Louise opgenomen in de huiselijke kring van de Mulders en zullen tussen 1890 en 1905 dateren. Louise vergezelde "Oom Mulder" regelmatig op zijn buitenlandse reizen.

FOTOALBUM

Het foto-album van Louise Alberti is ons nagelaten door de mevrouw Clara Louise Seelig (1923-2010), echtgenote van Erik Ruijs (* 1926) en dochter van de componist Paul Johann Seelig (1876-1945) en Louise Mathilde Alberti (1887-1959). Clara's moeder kwam in 1936 op verlof uit Nederlands-Indië met haar dochter logeren bij haar 'tante Wies' Alberti in Zaandijk. Vanwege het uitbreken van de tweede wereldoorlog zou zij niet meer terugkeren naar haar geboorteland en bleef inwonen bij haar tante op Lagedijk 82. Destijds kwam zij ook geregeld over de vloer bij de gezusters Greet en Nel Breet.

Frederika Johanna Helena Alberti-du Mourier de Nijs
[Foto Petz & Co, Batavia, Java]

De Hilversummer burgemeester Jacobus Alberti Vanwege het opvallende hoofddeksel bijgenaamd "de Turk".
[Foto Wegner & Mottu, Amsterdam-Utrecht]

Louisa C.M. Alberti in West-Fries kostuum
[foto Jb. Kuijper Zaandam]

Dirk Johannes Alberti [foto Jb. Kuijper Zaandam]

*Dr. Jan Mulder, Antje C. Mulder-Prins & Louise Alberti
in de tuin achter het huis aan de Lagedijk 82, 1890-1905*

**VAN 6 APRIL T/M 1 JUNI 2014
IS IN HET EXPOSITIEKABINETJE
EEN SELECTIE VAN PORTRETTEN
UIT HET ALBUM TE ZIEN.**

NALATENSCHAP

Na de dood van “Oom Mulder” en tante Antje Mulder-Prins is Louise in het huis blijven bewonen, samen met haar huishoudster Wim Neuteboom. Ze was goed bevriend met haar buurvrouw, de eveneens vrijgezelle Mej. Neeltje de Jager [zie Nieuwsbrief 27, p. 2]. Behalve het gezin van de in Krommenie geboren Jacobus Alberti (burgemeester van 1861-1873), een kleinzoon van maire Johannes Alberti [zie Nieuwsbrief 26, p. 6], zijn er in het album ook foto's opgenomen van Louise's vriendinnen Marie Vis, Anna Swart en Agathe Kouwer en de rest van haar Zandijker kennissenkring en dorpsgenoten. Het is niet onmogelijk dat een deel van de foto's stamt van haar oom, dr. Mulder, van wie enkele losse foto's zijn bijgevoegd [zie Nieuwsbrief 23, p. 1-3]. Louise was de laatste telg van het geslacht Alberti dat woonachtig was in de Zaanstreek. Louise en Dirk (overleden in Apeldoorn) vonden hun laatste rustplaats in het officiële graf van de dokter in Zandijk, al werd het stoffelijk overschot van de joviale arts, na diens plotselinge dood in Madrid, aldaar bijgezet.

(Met dank aan Erik Ruijs, 's-Gravenhage)

DE SCHEEPSBOUWER EN ZIJN VROUW IN 1676

*Cornelis Cornelisz Nomen en echtgenote door J. Thopas
[GAZ, Zaanlandia Illustrata Nr. 672;
fotonrs. 11.0675; 31.01420 en
31.01419]*

In de expositie “Acht fantastische dagen” in het Zaanse Museum was één van de zes originele miniatuurportretjes door de Johannes Thopas (1626-1695) opgenomen, die de collectie “Jacob Honig Jsz. Jr.” rijk is. De Zaanse miniaturist Thopas zou behalve geboiede Zaanse kanarie ook tsaar Peter de Grote hebben geportretteerd. Kennis opdoen van de Zaanse scheepsbouw vormde het hoofddoel van diens Russische expeditie in 1697. De Zaanlandia Illustrata bevat ook de afbeelding van een ander portretje door Thopas, waarvan de verblijfplaats onbekend is. Het stelt de Zandammer scheepsbouwer Cornelis Cornelisz. Nomen (1651- ca. 1681) voor “Anno 1676 den 12 Maart obit, dit is gedaen Int Selfde Jaer in de maent July”. De catalogus uit 1917 vermeldt dat het portretje in 1912 is geveild bij Fred Muller & Cie. In 1966 dook het portret opnieuw op bij een veiling van Mak van Waaij, samen met dat van de echtgenote van de scheepsbouwer. Mogelijk was Cornelis Cornelisz. Nomen gerelateerd aan de lakenkoopman Jan Cornelisz. Nomen, die het bezoek van de tsaar vastlegde in een journaal.

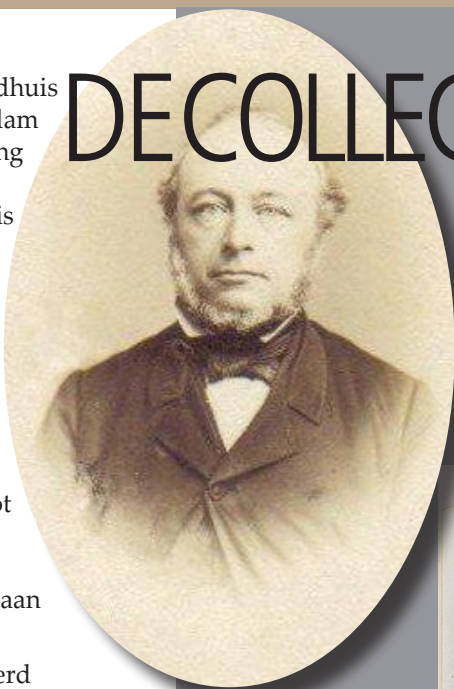
(Met dank aan R.E.O. Ekkart)

In 1874 vond in het stadhuis op De Burcht te Zaandam de eerste tentoonstelling van Zaanlandsche Oudheden plaats. De basis voor deze expositie was gelegen in de collectie die door wijlen Jacob Honig Jsz. Jr. (1816-1870) was samengesteld. Diens oudste zoon Jacobus Johannes Honig (1842-1923), uit zijn huwelijk met Aagje Kerbert, besloot in 1890 de Zaanlandsche Oudheidkundige Verzameling te schenken aan de gemeente Zaandijk.

Onze vereniging werd opgericht om de collectie in stand te houden en uit te breiden. J.J. Honig zat het bestuur van deze vereniging de eerste jaren voor. Vanaf 1892 kon de collectie permanent tentoongesteld worden in het Zaanlijker Raadhuis. Gerrit Jan Honig (1864-1955), de jongste zoon van de collectioneur uit diens derde huwelijk met Neeltje Mulder, trad tussen 1892 en 1953 als bibliothecaris-conservator op.

In 1900 werd een catalogus samengesteld van de boekerij uit deze collectie, in 1914 gevolgd door een catalogus van de "schilderijen, voorwerpen betrekking hebbende op huiselijk, maatschappelijk leven, handel en nijverheid, klederdrachten, penningen, enz.". De 473 nummers tellende catalogus was gedrukt bij J. Heijnis Tsz. te Zaandijk. Tot met name genoemde personen die voorwerpen ten geschenke of in bruikleen hadden gegeven behoorden o.a. J.J. Breet en L.C.M. Alberti. In 1914 wijdde het maandblad "Huis en Haard" (onder redactie van Ed. Cuypers) aandacht aan Zaanse historische voorwerpen, waaronder de nodige stukken uit de collectie "Jacob Honig Jsz. Jr.". In 1917 stelde J.J. Honig onder de titel "Zaanlandia Illustrata" nog een catalogus samen van de prenten en tekeningen uit de verzameling van zijn vader.

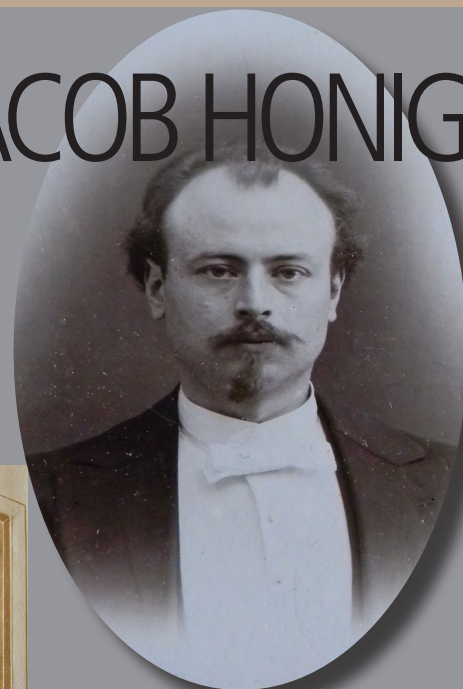
DE COLLECTIE "JACOB HONIG

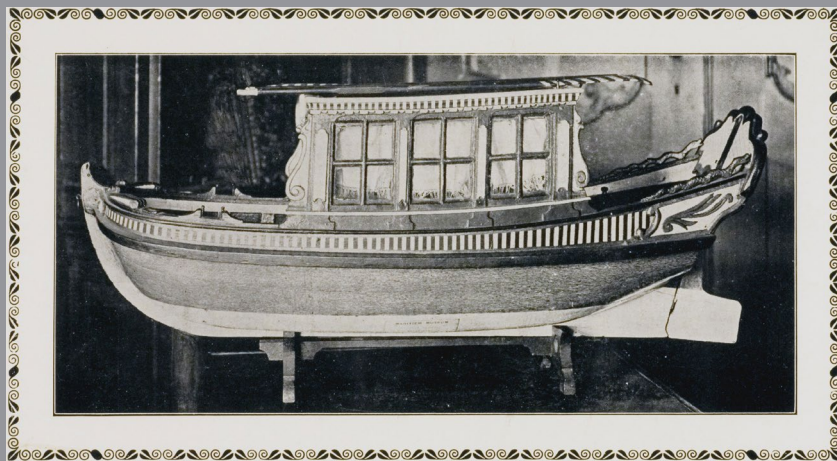
Portretfoto van Jacob Honig Jansz. Jr.
Historicus en collectioneur
[Foto Stichting Archief Honig(h)]

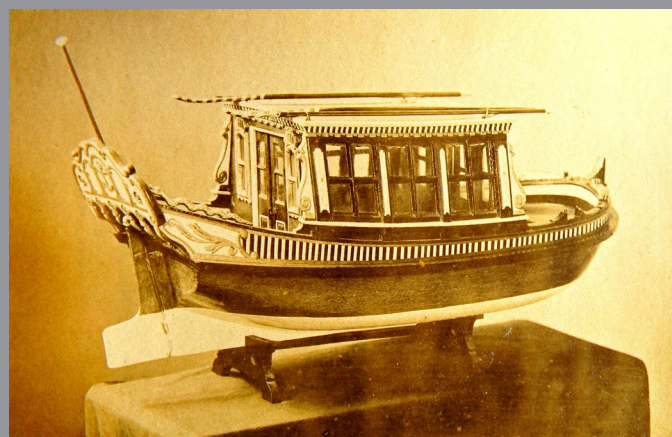
Portretfoto van J.J. Honig, 1e voorzitter van de Vereniging "Jacob Honig Jsz. Jr.", met zijn gezin
[Foto Stichting Archief Honig(h)]

Portretfoto van G.J. Honig, 1e conservator van de Zaanlandsche Oudheidkamer
[Foto Stichting Archief Honig(h)]

Zaans tentjachtje [ZOV]
Cat.nr. 237. Model van een Zaanse tentjacht, zogenaamd glazenjachtje. Met bijbehorende riemen en haak. [Eigen Haard, 1914; GAZ 31.01070]

Archieffoto Zaanse tentjachtje, 1874
[Collectie Stichting Archief Honig(h)]

JSZ.JR" 1874 - 1914

Koffiekan, kom, tabaksdoos en kuipje [ZOV]
Cat.nr. 151. Mandje van hout, met snijwerk,
in het hout gesneden de naam: Dirk Iff Cor-
neliszoon 1787. Cat.nr. 157. Tabaksdoos van
ijzer, waarop geschilderd de papiermolen "de
Vergulde Bijkorf" te Zaandijk en gezicht op het
IJ voor Amsterdam.
[Eigen Haard, 1914; GAZ 31.01055]

Beschilderde schoolborden G. Breet, 1852 en
C. Breet, 1824 [coll. P.C. Kluijver]
[Eigen Haard, 1914; GAZ 31.01057]

Zaans speelwagentje [ZOV]
Cat.nr. 121. Kindervagen, dagtekenend uit
het jaar 1668 en afkomstig van Cornelis Ger-
ritsz Jongekees, bijgenaamd de Man onder
den Beer, of diens nakomelingen. [Eigen
Haard, 1914; GAZ 31.01069]

Archiefphoto Zaans
speelwagentje, 1874
[Collectie Stichting
Archief Honig(h)]

Een greep uit de catalogus van 1914:

88. Schilderij, waterverf achter glas.
Voorstellende de papiermolen "Het
Herderskind", met beweegbare roeden,
(hg. 42, br. 60 cm.).

180f. Schoolbord, waarop geschilderd
den naam M.J. Breet 1813, een huis en
een molen.

180h. Schoolbord, waarop geschilderd
den naam Grietje W. Honigh 1840 en een
landschap.

261. Haardschutje, waarop aan de eene
zijde geschilderd de papiermolen "De
Veenboer" en aan de andere zijde de
papiermolen "Het Herderskind", beide
gestaan hebbende te Zaandijk en behoo-
rende aan de papiermakersfirma C. en J.
Honig-Breet. 18de eeuw.

281. Papiervormen. Een papiervorm,
waarin de naam Breet in het koperdraad
gevlochten.

282. Koperen plaat, waarin gegraveerd
een dravend paard waarop een postiljon,
blazende op een hoorn, in het verschie-
t een landschap met papier, verder met
inscriptie. Velin papier C. en J. Honig,
Papier Fabriekers.

433. Zilveren huwelijkspenning. Cornelis
Breet en Grietje Kls Nen, 1767.

436. Zilveren huwelijkspenning. Arent
Jacobsz. Breet en Barbertje Pieters Corv-
er, 1768.

438. Zilveren huwelijkspenning. Klaas
Smit en Grietje Breet, 1860.

De Collectie "Jacob Honig Js. Jr." wordt beheerd en tentoongesteld door het Zaans Museum. Dit museum bereidt een nieuwe presentatie voor refererend aan de expositie uit 1874. De collectieregistratie zal binnenkort ook online te raadplegen zijn op <http://www.zaansmuseum.nl/>. De historisch-topografische atlas "Zaanlandia Illustrata" is dat reeds via de beeldbank van het Gemeentearchief Zaanstad (<http://zaanstad.pictura-dp.nl/>).

ALEXANDER I BEZOEKT ZAANDAM (1814)

3 juli 1814 bracht de Russische tsaar Alexander I een bezoek aan Zaandam. Een bezichtiging van het huisje waar zijn voorvader in 1697 had gebivakkeerd vormde daarbij uiteraard verplichte kost. 1814 was ook het jaar dat Jacobus Scheltema, vredesrechter te Zaandam, het overleverde ooggetuigenrelaas van dit bezoek te boek stelde onder de titel "Peter de Groote in Holland en te Zaandam in 1697 en 1717". Bijgaande prenten door J.E. Marcus stammen uit deze uitgave.

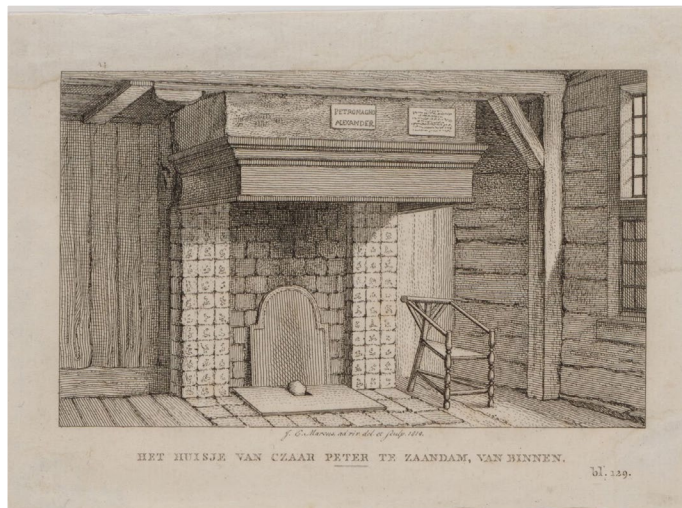
Alexander had in 1812 zijn Franse rivaal Napoleon tijdens de Russische veldtocht in het stof doen bijten. In 1815 zou de Nederlandse kroonprins Willem Frederik (de toekomstige koning Willem II) naast Alexander I zich ontpoppen als de "held van Waterloo" tijdens de roemruchte veldslag. Anna Paulowna, de zus van Alexander I, zou in 1816 de echtgenote worden van Willem. Daarmee werden de banden tussen de Nederlanden en het Russische tsarenrijk versterkt.

Alexander I.
Gravure door
J.E. Marcus,
1814 uit J.
Scheltema:
"Alexander,
keizer van
Rusland in
Holland en te
Zaandam in
1814"
[Stichting
Archief
Honig(h)]

Het huisje van
Czaar Peter te
Zaandam. Gravure
door J.E. Marcus,
1814 uit J. Schel-
tema: "Peter de
Groote in Holland
en te Zaandam in
1697 en 1717"
(Amsterdam 1814)
[Zaanlandia Illus-
trata nr. 612; GAZ
11.0608]

Het huisje van Czaar Peter te Zaandam, van Binnen. Gravure door J.E. Marcus, 1814 uit J. Scheltema: "Alexander, Keizer van Rusland in Holland en te Zaandam in 1814" [Zaanlandia Illustrata nr. 593; GAZ 11.0596]

Peter de Groote
als Pieterbaas.
Gravure door
J.E. Marcus. Uit
J. Scheltema:
"Peter de Groote
in Holland en te
Zaandam in 1697
en 1717" (Amster-
dam 1814)
[Zaanlandia Illus-
trata nr. 578;
verblijfplaats
onbekend]

MAARTJES NAZATEN (4)

MAARTJE WMD HONIGH

Studioportret Maartje Wmd Honigh
[Stichting Archief Honig(h)]
Studioportret door Greiner, Amsterdam

Studioportret Hendrik ten Oever
[Stichting Archief Honig(h)]

Studioportret Maria Rudolfina ten Oever
[Stichting Archief Honig(h)]
Studioportret door Greiner, Amsterdam

Maartje Wdr. Honigh (* Zaandijk, 1842) was de vijfde dochter van Willem Adriaansz. Honig en Maartje Jacobsd. Breet. Zij huwde op 4 september 1873 te Zaandijk de landmeter Hendrik ten Oever (* Hoogeveen, 1848). Het echtpaar kreeg twee kinderen: Maria Rudolfina (* Brielle, 22 augustus 1874) en Willem (* Brielle op 3 oktober 1876).

ERRATA

In onze vorige Nieuwsbrief stond als geboortjaar van Cornelia Welmoet Honig abusievelijk 1952 vermeld. Dit moet zijn 1951. Het jaartal 1956 achter Dieuwertje Aagje Scholtens-Honig (*1932) betreft het jaar waarin zij te Zaandijk in het huwelijk trad met Jacobus Gerardus Scholtens. In de kabinetexpositie "Trouwen aan de Zaan" (2012) was een bruidsreportage van mw. Scholtens-Honig uit genoemd jaar opgenomen. Onze excuses voor onze onzorgvuldigheid.

Cat.Nr. 21. Portret van een meisje met een hond.
Potloodtekening op perkament door J. Thopas (14 x 12 cm)
[Zaans Museum, ZOV-01228]

JOHANNES THOPAS, EEN GENIALE AUTODIDACT

Museum Suermondt-Ludwig in Aken presenteert van 13 Maart tot 22 juni de expositie "Johannes Thopas, Meisterzeichner". Deze expositie, bestaande uit zo'n 40 van de ruim 70 getraceerde werken, is uiterst zorgvuldig samengesteld door Thopaskenner professor Rudolf Ekkart. Bij de expositie verschijnt ook het eerste standaardwerk over deze virtuoze miniaturist, die zoveel fijnzinnig raffinement en rake psychologie wist te leggen in zijn portretten. De expositie en de Engels/Duits/Nederlandstalige oevrecatalogus (200 pagina's, 100 afbeeldingen), getiteld "Deaf, Dumb & Brilliant: Johannes Thopas, Master Draughtsman" bieden eindelijk het verdiende internationale podium aan deze onterecht minder bekende grootmeester van het miniatuurportret. Na Aken zal de expositie van 12 juli tot 5 oktober onder de titel "Johannes Thopas, een geniale autodidact" te zien zijn in het Rembrandthuis te Amsterdam. Voor de expositie is ook geput uit de collectie "Jacob Honig Jsz. Jr.". Een absolute must en weldaad voor alle liefhebbers van portretkunst uit de Hollandse Gouden Eeuw!

AGENDA

VRIJDAG 21, ZATERDAG 22 EN ZONDAG 23 MAART: FORTEPIANO FESTIVAL
DRIEDAAGS MUZIEKFESTIVAL OP VERSCHILLENDE LOCATIES IN OUD-ZAANDIJK

ZONDAG 6 APRIL T/M ZONDAG 1 JUNI 2014: KABINETEXPOSITIE "UIT HET
FOTOALBUM VAN LOUISE ALBERTI (1864-1948)"

WOENSDAG 9 APRIL 20.00 UUR: 1E HALFJAARLIJKE ALGEMENE LEDENVERGADERING

ZONDAG 27 APRIL 16.00 UUR: CONCERT OP HET CLAVICHORD DOOR ANNA MARIA MCELWAIN

(MEER INFORMATIE EN RESERVEREN VOOR CONCERTEN OP:
WWW.HONIGBREETHUIS.NL)

C & I HONIG
PAPIERFABRIKEURS
1709 - 1879

ANNO 1814

Erzuil voor Alexander den Eerste, Keyzer aller Russen
Gravure door P.H.L. van der Meulen naar C. van der Waard. [Zaanlandia Illustrata nr. 575; GAZ 11.0878]
(Zie ook pagina 6)

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging 'Jacob Honig Jsz. Jr.' en heeft tot doel leden en belangstellenden te informeren over activiteiten in het Honig Breethuis en de collectie 'Jacob Honig Jsz. Jr.', ondergebracht in het huis, het Zaans Museum en het Gemeentearchief Zaanstad.

Redactie: Pier van Leeuwen en Wikje van Ritbergen-Siewers

Grafische vormgeving: Laura Verburg

Beeldmateriaal: Gemeentearchief Zaanstad, Stichting Archief Honig(h) en Ruud van Ritbergen

Drukwerk: Drukkerij De Top, Koog aan de Zaan

Honig Breethuis,
Lagedijk 80,
1544 BJ Zaandijk
Tel.: 075-6217626
E-mail: info@honigbreethuis.nl
Website: www.honigbreethuis.nl
Open: 1 april tot 1 oktober:
Don. t/m zon. 13.00 – 17.00 uur

Het luchthuis van Jan Jbz Breet en het woonhuis van Dr. Mulder, gezien vanaf de Zaan.
[GAZ 21.07506]

